

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
від 10 листопада 2010 р. N 1042
Київ

Про внесення змін до Положення
про спостережні комісії

Кабінет Міністрів України **п о с т а н о в л я є**:

Внести зміни до Положення про спостережні комісії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2004 р. N 429 ([429-2004-п](#)) (Офіційний вісник України, 2004 р., N 13, ст. 905; 2006 р., N 31, ст. 2233), виклавши його в редакції, що додається.

Прем'єр-міністр України

М.АЗАРОВ

Інд. 31

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Кабінету Міністрів України
від 1 квітня 2004 р. N 429 ([429-2004-п](#))
(в редакції постанови Кабінету Міністрів України
від 10 листопада 2010 р. N 1042)

ПОЛОЖЕННЯ
про спостережні комісії

1. Це Положення визначає завдання, функції, повноваження та порядок утворення спостережних комісій місцевими держадміністраціями, а у разі делегування таких повноважень - виконавчими комітетами міських (за винятком міст районного значення) рад.

2. Спостережні комісії у своїй діяльності керуються Конституцією України ([254к/96-ВР](#)), Кримінально-виконавчим кодексом України ([1129-15](#)), Законами України "Про місцеве самоврядування в Україні" ([280/97-ВР](#)), "Про місцеві державні адміністрації" ([586-14](#)), "Про соціальну адаптацію осіб, які відбували покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк" ([1104-15](#)), іншими нормативно-правовими актами, а також цим Положенням.

Діяльність спостережних комісій базується на принципах гласності, демократичності, добровільності, відкритості та

прозорості.

3. Основними завданнями спостережних комісій є:

1) організація та здійснення громадського контролю за дотриманням прав, основних свобод і законних інтересів засуджених осіб та осіб, звільнених від відбування покарання;

2) сприяння органам і установам виконання покарань у виправленні і ресоціалізації засуджених осіб та створенні належних умов для їх тримання, залучення до цієї діяльності громадських організацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та громадян;

3) організація виховної роботи з особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання, та громадського контролю за їх поведінкою протягом невідбутої частини покарання;

4) надання допомоги у соціальній адаптації особам, звільненим від відбування покарання.

4. Відповідно до покладених завдань спостережні комісії:

1) погоджують:

постанови начальника кримінально-виконавчої установи закритого типу (далі - виправна колонія) щодо зміни умов тримання засуджених осіб у межах однієї виправної колонії, якщо постанови передбачають збільшення обсягу встановлених обмежень і більш суворі умови тримання;

подання адміністрації виправної колонії щодо переведення засуджених осіб до виправної колонії з вищим рівнем безпеки;

постанови начальника виправної колонії щодо надання дозволу на проживання за межами виправної колонії засудженим жінкам на час звільнення від роботи у зв'язку з вагітністю і пологами, а також до досягнення дитиною трирічного віку та скасування такого дозволу;

2) разом з органами і установами виконання покарань вносять до суду за місцем відбування покарання засудженими особами подання щодо:

умовно-дострокового звільнення від відбування покарання або заміни невідбутої частини покарання більш м'яким;

звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;

3) сприяють адміністрації установ виконання покарань у:

проведенні соціально-виховної роботи із засудженими особами, організації їх загальноосвітнього та професійно-технічного навчання;

залученні громадських організацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та громадян до надання допомоги у створенні належних умов для тримання засуджених осіб, їх матеріально-

побутовому та медико-санітарному забезпеченні, здійсненні оздоровчо-профілактичних заходів;

створенні додаткових робочих місць для залучення засуджених осіб до суспільно корисної праці;

підготовці засуджених осіб до звільнення;

4) на підставі інформації органів і установ виконання покарань ведуть облік осіб, умовно-достроково звільнених від відбування покарання, організують громадський контроль за поведінкою таких осіб та проведення виховних заходів за місцем їх роботи (навчання) і проживання протягом невідбутої частини покарання;

5) здійснюють заходи соціального патронажу щодо осіб, звільнених від відбування покарання, сприяють розвитку мережі центрів соціальної адаптації та інших установ і організацій, діяльність яких спрямована на надання таким особам допомоги у соціальній адаптації;

6) інформують громадськість через засоби масової інформації про результати своєї роботи та про стан дотримання прав людини, захист основних свобод і законних інтересів засуджених осіб під час виконання кримінальних покарань;

7) виконують інші функції відповідно до законодавства.

5. Спостережні комісії, що утворюються обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, крім завдань та функцій, визначених у пунктах 3 і 4 цього Положення, надають методичну допомогу спостережним комісіям, що утворені районними держадміністраціями, та у разі делегування таких повноважень - виконавчими комітетами міських (за винятком міст районного значення) рад, контролюють їх діяльність, узагальнюють та поширюють досвід їх роботи, розробляють та затверджують форму звітності спостережних комісій.

6. Спостережні комісії мають право:

1) доручати членам комісії:

відвідувати установи виконання покарань, вивчати стан матеріально-побутового та медико-санітарного забезпечення засуджених осіб, умови їх праці та навчання, стан організації соціально-виховної роботи;

брати участь у засіданнях комісій установ виконання покарань під час розгляду питань про внесення до суду подань щодо умовно-дострокового звільнення засуджених осіб від відбування покарання, заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, та брати участь у судових засіданнях під час розгляду таких подань;

2) висловлювати свою думку по суті клопотання про помилування, що подає засуджена особа;

3) одержувати від громадських організацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів і установ виконання покарань, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності

інформацію і документи, необхідні для виконання покладених на комісії завдань;

4) проводити особистий прийом засуджених осіб, розглядати їх звернення та приймати за результатами розгляду відповідні рішення;

5) заслуховувати на своїх засіданнях з питань, що належать до компетенції комісій, інформацію посадових осіб органів і установ виконання покарань, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та окремих громадян;

6) доручати представникам громадських організацій і трудових колективів (за їх згодою) проводити виховну роботу та здійснювати контроль за поведінкою осіб, умовно-достроково звільнених від відбування покарання, протягом невідбутої частини покарання, координувати проведення такої роботи;

7) заслуховувати на своїх засіданнях інформацію представників громадських організацій і трудових колективів, що здійснюють громадський контроль за особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання, про їх роботу (навчання) та поведінку в побуті, у разі потреби запрошувати таких осіб та заслуховувати їх інформацію;

8) вносити на розгляд органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування пропозиції щодо:

удосконалення діяльності органів і установ виконання покарань з питань дотримання прав людини, захисту основних свобод і законних інтересів засуджених осіб;

поліпшення на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форми власності індивідуально-профілактичної та виховної роботи з особами, засудженими до громадських або виправних робіт, та особами, умовно-достроково звільненими від відбування покарання;

удосконалення процесу підготовки до звільнення засуджених осіб;

організації трудового та побутового влаштування осіб, звільнених від відбування покарання, сприяння їх соціальній адаптації;

забезпечення правового і соціального захисту персоналу органів і установ виконання покарань.

7. Спостережні комісії під час здійснення своїх повноважень не вправі втручатися в оперативно-службову діяльність органів і установ виконання покарань.

8. Голова, заступник голови та члени спостережної комісії, які здійснюють організацію громадського контролю за дотриманням прав людини, захистом основних свобод і законних інтересів засуджених осіб під час виконання кримінальних покарань, мають право відвідувати установи виконання покарань без спеціального дозволу.

Членам спостережних комісій на строк їх повноважень надаються перепустки для відвідування установ виконання покарань, які розташовані на території відповідних адміністративних одиниць.

На період стихійного лиха, епідемій, надзвичайного чи воєнного стану та в інших передбачених законодавством випадках відвідування членами спостережних комісій

установ виконання покарань може бути обмежено або заборонено.

9. До складу спостережних комісій входять представники громадських організацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та окремі громадяни.

Представники громадських організацій та окремі громадяни становлять не менш як половину складу комісії.

10. Членами спостережних комісій не можуть бути судді, представники органів прокуратури, юстиції, органів внутрішніх справ, Служби безпеки, Державної кримінально-виконавчої служби, адвокати, особи, які мають не погашену чи не зняту в установленому законом порядку судимість, а також особи, які раніше входили до складу спостережних комісій і повноваження яких були припинені достроково з підстав, передбачених підпунктами 4 і 5 пункту 14 цього Положення.

Члени спостережних комісій не мають права здійснювати громадський контроль щодо засуджених осіб, які тримаються в установах виконання покарань, якщо вони є близькими родичами таких осіб, а також потерпілими, свідками, захисниками або іншими особами, які беруть або брали участь у провадженні за кримінальними справами щодо засуджених осіб.

11. Голова і секретар спостережної комісії призначаються органом, який її утворив. Заступник голови комісії обирається на її засіданні. Кількісний склад комісії визначається залежно від обсягу роботи, як правило, від п'яти до одинадцяти членів.

12. Спостережна комісія утворюється строком на три роки. Орган, який утворив спостережну комісію, повідомляє у засобах масової інформації про припинення повноважень комісії та формування нового її складу не пізніше, ніж за три місяці до цього, а також про дострокове припинення членом комісії своїх повноважень.

Підприємства, установи і організації незалежно від форми власності, які бажають включити до складу комісії своїх представників, подають до органу, який утворює спостережну комісію, відповідні пропозиції, підписані керівником підприємства, установи, або рішення керівного органу організації.

Окремі громадяни подають заяви, підписані особисто.

Орган, який утворює спостережну комісію, може запропонувати увійти до її складу представникам підприємств, установ і організацій незалежно від форми власності та окремим громадянам.

Повноваження спостережної комісії припиняються достроково органом, який утворив комісію, якщо прийняті спостережною комісією рішення суперечать законодавству та призвели до порушення прав, основних свобод і законних інтересів засуджених осіб або осіб, звільнених від відбування покарання. Факт такого порушення повинен бути підтверджений компетентним уповноваженим органом.

Рішення про новий склад спостережної комісії оприлюднюється протягом одного тижня після його прийняття. Підприємствам, установам і організаціям та окремим громадянам, пропозиції яких щодо кандидатур до складу спостережної комісії були відхилені, надається вмотивоване рішення органу, який утворив комісію.

13. Голова спостережної комісії, його заступник та члени комісії беруть участь у її роботі на громадських засадах.

14. Повноваження члена спостережної комісії припиняються достроково:

1) за його заявою;

2) за зверненням громадської організації, органу виконавчої влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи або організації, що рекомендували особу до складу комісії;

3) у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком щодо нього;

4) у разі відмови відвідувати установи виконання покарань за дорученням спостережної комісії;

5) у разі відсутності без поважних причин на трьох підряд засіданнях спостережної комісії.

15. Не допускається делегування членами спостережних комісій своїх повноважень іншим особам.

16. Організаційною формою роботи спостережної комісії є засідання, які проводяться в міру потреби, але не рідше ніж один раз на місяць.

Спостережні комісії, що утворюються обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями, проводять засідання в міру потреби, але не рідше ніж один раз на квартал.

Засідання спостережних комісій проводяться безпосередньо в установах виконання покарань не рідше ніж один раз на квартал (на півроку).

Засідання спостережної комісії вважається правоможним, якщо на ньому присутні не менш як половина її складу.

17. На засідання спостережної комісії можуть бути запрошені представники громадських організацій, органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, прокуратури, правоохоронних органів, засобів масової інформації та окремі громадяни.

18. Розгляд спостережною комісією матеріалів стосовно засуджених осіб здійснюється за обов'язкової присутності представника відповідного органу або установи виконання покарань.

19. Голова спостережної комісії:

1) організовує роботу комісії, розподіляє обов'язки між її членами, надає доручення, контролює та перевіряє їх виконання;

2) забезпечує підготовку та затверджує план роботи комісії на півріччя (рік), визначає питання, які підлягають розгляду на її черговому засіданні;

3) бере участь особисто або доручає членам комісії брати участь у засіданнях комісій установ виконання покарань, які розглядають питання щодо зміни умов тримання

засуджених осіб, умовно-дострокового звільнення їх від відбування покарання, заміни невідбутої частини покарання більш м'яким, звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, та інформує про результати членів спостережної комісії;

4) представляє комісію особисто або доручає своєму заступнику представляти комісію з питань, що належать до її компетенції, в органах виконавчої влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях незалежно від форми власності;

5) інформує громадськість через засоби масової інформації про результати діяльності комісії не рідше ніж один раз на півроку та подає щороку до 1 березня звіт органу, який її утворив.

20. Спостережна комісія приймає рішення з питань, що належать до її компетенції, відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на засіданні членів комісії. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови комісії.

Рішення спостережної комісії оформляється постановою, яку підписує голова комісії.

Постанова спостережної комісії має бути розглянута відповідними органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціям незалежно від форми власності.

За результатами розгляду постанови спостережної комісії органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи і організації незалежно від форми власності зобов'язані письмово повідомити спостережну комісію про заходи, вжиті для її виконання, або обґрунтувати причини її невиконання.

Постанова спостережної комісії може бути оскаржена до органу, який її утворив, або до суду.

21. Організаційно-технічне забезпечення діяльності спостережної комісії покладається на орган, який її утворив.

22. Спостережна комісія має печатку та бланк із своїм найменуванням.